11-17 Ιαν 20

Κριτική

Θεσμοφοριάζουσες

Θέατρο Βράχων

Από την **Ελένη Πετάση**

Οι «Θεσμοφοριάζουσες» –όπως και οι «Νεφέλες»– ανήκουν στα έργα του Αριστοφάνη που a priori παγιδεύουν τον σύγχρονο μεταφραστή-διασκευαστή, αφού η αναγωγή τους στην επικαιρότητα πρέπει να βρει την πρέπουσα αναλογία – πράγμα ιδιαίτερα περίπλοκο, αν σκεφτεί κανείς ότι ο μάστορας της αττικής κωμωδίας στο συγκεκριμένο κείμενο σατιρίζει έναν άλλο ιδιοφυή ποιητή, τον Ευριπίδη. Και μάλιστα χρησιμοποιώντας ως κύριο μοχλό τρεις τραγωδίες του («Ελένη», «Ανδρομέδα», «Παλαμήδης») που, έχοντας τότε πρόσφατα παιχτεί, διατηρούνταν ζωντανά στη μνήμη των θεατών της εποχής.

Οι απαραίτητες γλωσσικές και εκφραστικές αντιστοιχίες οφείλουν, επίσης, να αποδώσουν με μέτρο τις αισχρολογίες που συνοδεύουν τα δρώμενα τούτης της μοναδικής κωμωδίας, που εμπεριέχει ατόφια επεισόδια παρωδίας. Ο Κώστας Τσιάνος –υπεύθυνος τόσο για την απόδοση όσο και για τη σκηνοθεσία του έργου– τήρησε αυτό το μέτρο, ισορροπώντας ανάμεσα στον υπαινιγμό και τη βωμολοχία. Έστησε μια παράσταση αξιοπρεπή, με αναφορά στην αθηναϊκή επιθεώρηση και σε συγγραφείς όπως ο Μποστ, χωρίς όμως εκείνα τα απαστράπτοντα υλικά που, διατηρώντας το αριστοφανικό ύφος και ήθος, θα της προσέδιδαν έναν ανανεωτικό αέρα και θα την οδηγούσαν στην απογείωση. Κατ' επέκταση, ιλαρή ευωχία εκμαιεύτηκε μόνο μέσα από το δαιμόνιο των ερμηνευτών της – κυρίως από τον Πέτρο Φιλιππίδη (Μνησίλοχο) και κατά δεύτερο λόγο από τον Γιάννη Σαμσιάρη (Αγάθωνα).

Στις «Θεσμοφοριάζουσες» οι γυναίκες της Αθήνας, ενοχλημένες βαθιά από τις κατηγορίες που ο Ευριπίδης εξαπολύει εναντίον τους στις τραγωδίες του, συγκεντρώνονται στη γυναικεία εορτή των Θεσμοφορίων με στόχο να τον καταδικάσουν. Ο ποιητής μεταμφιέζει τον συγγενή του Μνησίλοχο σε γυναίκα και τον στέλνει ανάμεσά τους για να τον υπερασπιστεί. Όταν η ταυτότητα του τελευταίου αποκαλύπτεται, ο μέγας τραγικός μηχανεύεται τρόπους για να τον βοηθήσει. Από κει ξεκινά η παρωδία, αφού οι ιδέες για την απελευθέρωση του συλληφθέντος πηγάζουν από τα ίδια του τα έργα, στα οποία ο Ευριπίδης πρωταγωνιστεί.

Το ευρηματικό κείμενο του Αριστοφάνη δεν βρήκε δυστυχώς το περιβάλλον που του αρμόζει. Τόσο η σκηνογραφία (Αντώνης Χαλκιάς) όσο και η μουσική (Μιχάλης Χριστοδουλίδης) και η χορογραφία (Φωκάς Ευαγγελινός) κινήθηκαν στο πλαίσιο του κοινότοπου. Ο Γιάννης Βούρος (Ευριπίδης) ήταν σωστός και οι υπόλοιποι ηθοποιοί συμπαθητικές, καλά οργανωμένες παρουσίες. Μια νότα έμπνευσης έδωσαν μόνο τα κοστούμια του Γιάννη Μετζικώφ.